

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Український державний хіміко-технологічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДВНЗ УДХТУ

Костянтин СУХИЙ

» 1 січня 2023 року

ПРОГРАМА

**вступного іспиту з іноземної (англійської, німецької, французької) мови
до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії**

Дніпро 2023

Програма вступного випробування до аспірантури для здобуття ступеня
доктора філософії з іноземної мови

Розробник (Укладач): ОЛЕШКЕВИЧ Ірина, ст.. викл.
(ПІБ). посада, звання)

Розглянуто на засіданні кафедри іноземних мов
протокол від 03. січня 2023 № 3

Завідувач кафедри

Олександр САВЧЕНКО

Затверджено на засіданні Вченої Ради, протокол від 25.01.2023 № 1

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспиту з іноземної мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. При визначенні результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом

Програма вступного іспиту до аспірантури з англійської та німецької мов має методично коректно побудовану структуру. Вона складається із вступної частини, де наведено вимоги, що ставляться перед вступниками до аспірантури на вступному іспиті, а також детально описано структуру та зміст вступного іспиту, що передбачає як усну, так і письмову форми.

Програма призначена для осіб, які вступають до аспірантури Українського державного хіміко-технологічного університету і володіють англійською мовою в обсязі, передбаченому програмами, розробленими кафедрою іноземних мов УДХТУ відповідно до національних стандартів вивчення іноземних мов у вищій школі, що узгоджені з міжнародними стандартами у світлі рекомендацій Болонського процесу.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, передбачено складання вступниками до аспірантури вступного іспиту з однієї з іноземних мов на вибір.

Вступний іспит з іноземних мов (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський та світовий освітній простір і потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок і вмінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій.

Функціональна компетенція включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари.

Мовна компетенція передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови.

Мовленнєва компетенція охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

Вимоги до навичок та вмінь в мовленнєвій діяльності

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

Читання

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов і залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

Аудіювання

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;

- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
- нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

Говоріння

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередбачене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т. ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія).

Переклад

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Характер навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоєпії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків

іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

- Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:
1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
  2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
  3. Типи питальних речень.
  4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
  5. Артикль (*a/an; the*).
  6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники *some, any, somebody, something, anybody, anything* і заперечні займенники *no, nobody, nothing*. Кількісні займенники *many, much, few, a few, little, a little*. Неозначено-особовий займенник *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
  7. Зворот *there is, there are*.
  8. Слова - замінники.
  9. Прикметник. Ступені порівняння.
  10. Прислівник. Ступені порівняння.
  11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
  12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.
  13. Безособові речення.
  14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
  15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
  16. Часова система англійського дієслова в активному стані:
    - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
    - *Present, Past, Future Progressive; Future Progressive-in- the Past;*
    - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past.*
  17. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:
    - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
    - *Present, Past Progressive;*
    - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past).*
  18. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive*. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.
  19. Узгодження часів.
  20. Пряма та непряма мова.
  21. Умовні речення.
  22. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив. Герундій.
  23. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Ввідні дієслова (see, hear, know, want...) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення. Ввідний елемент (is said, is known, seem ...) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (He is said to arrive soon) і його значення.

Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Мінімум для оволодіння читанням передбачає подальшу автоматизацію вказаних явищ; основні випадки виразу модальності і використання форм умовного способу підмови даного фаху.

Граматичний мінімум з **німецької мови** передбачає знання таких тем:

MORPHOLOGIE

1. Das Verb. Die Hilfsverben. Die schwachen Verben. Die starken Verben. Die Mischverben. Die Modalverben.

2. Das Partizip. Das Partizip I. Das Partizip II.

3. Die Zeitformen.

Das Präsens

Das Präteritum

Das Perfekt

Das Plusquamperfekt

Das Futur I

Das Futur II

4. Das Passiv

5. Das Stativ

6. Der Infinitiv

7. Der Imperativ

8. Der Konjunktiv

9. Das Substantiv. Deklination der Substantive. Die Bildung der Mehrzahl. Der Artikel.

10. Das Adjektiv. Die Deklination der Adjektive. Die Steigerungsstufen der Adjektive

11. Das Pronomen. Personalpronomen. Das Reflexivpronomen *sich*.

Possessivpronomen. Demonstrativpronomen. Fragepronomen. Relativpronomen.

Das unpersönliche Pronomen *es*. Indefinitpronomen. Negativpronomen.

Rezipropronomen.

SYNTAX

1. Der einfache Satz. Der Aussagesatz. Der Fragesatz.

2. Positive und negative Sätze.

3. Negative Pronomen und Adverbien.

4. Die Wortfolge in einem einfachen Satz.

5. Infinitivsatz

6. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzreihe. Das Satzgefüge.

7. Der Text.
8. Direkte Rede.
9. Indirekte Rede.

Граматичний мінімум з **французької мови** передбачає знання таких тем:

1. LE NOM. Le féminin des noms. Le pluriel des noms communs nombrables.
2. L'ARTICLE. Formes de l'article. Valeurs de l'article. Emploi de l'article.
3. L'ADJECTIF. Adjectifs qualificatifs. Degrés de comparaison des adjectifs qualificatifs.
4. LE PRONOM. Pronoms personnels. Pronoms relatifs. Pronoms démonstratifs. Pronoms possessifs. Pronoms interrogatifs.
5. L'ADVERBE. Degrés de comparaison des adverbes.
6. LE VERBE. Verbes transitifs et intransitifs.
7. FORME PASSIVE.
8. VERBES PRONOMINAUX.
9. LES MONDES ET LES TEMPS. Mode indicatif.
Présent ; Futur simple ; Futur immédiat ; Futur antérieur ; Futur dans le passé ;
Futur immédiat dans le passé ; Futur antérieur dans le passé ;
Passé composé ; Passé simple ; Imparfait ; Passé immédiat ; Plus-que-parfait ;
Passé antérieur
10. CONCORDANCE DES TEMPS.
11. MODE CONDITIONNEL.
12. MODE SUBONCTIF.
13. FORMES NON PERSONNELLES DU VERBE. Participe présent ; Participe passé ; Adjectif verbal ; Gérondif.
14. PROPOSITION INFINITIVE.
15. CONSTRUCTION CAUSATIVES.
16. DISCOURS INDIRECT.
17. QUESTION INDIRECTE.
18. MISE EN RELIEF.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає галузі знань вступника.

У цей мінімум входить загальноживана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі й який складається з:

- інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській мовах;
- відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

УСНЕ МОВЛЕННЯ

Граматичний мінімум з англійської мови

Для оволодіння вміннями і навичками усного мовлення граматичний мінімум передбачає:

- уміння висловити думку в простому розповідному реченні (ствердження і заперечення); ставити загальні і спеціальні питання, використовуючи для цього структури як особових, так і безособових речень, у тому числі з модальними дієсловами *can, may, must*;

- висловлювати спонуку за допомогою спонукального способу, а також конструкції з дієсловом *let*;

- використовувати для опису конструкції *There is (There are)*. Ці граматичні структури мають бути відтворені вступником до аспірантури в мовленні на рівні автоматизму.

Для виразу думки в мовленні вступник до аспірантури повинен володіти навичками використання артиклів, створення форм множини та однини іменників, безприменникового та применникового виразу граматичних стосунків, використання основи іменника в якості означення, створення ступенів порівняння прикметників і прислівників, створення порядкових числівників, форм особових присвійних займенників, форм *Present Past, Future Indefinite; Present Continuous, Present Perfect Active; Past Indefinite Passive*.

Розвиток навичок аудіювання передбачає оволодіння також формами пасивного стану в *Present Indefinite*, інфінітивом у функції обставини, простою формою герундія, сполучниковими підрядними реченнями. Передбачається також оволодіння підрядними реченнями додатку, означення, обставин та умов дійсного способу.

Навчальні мовні ситуації, у яких використовується лексичний і граматичний матеріал, групуються відповідно до тематики, що вивчається, і зв'язані з темою “Спеціальність вступника” і проблемами, що висвітлені в текстах для читання.

Активний лексичний мінімум

Активний лексичний мінімум має складати не менш ніж 1200 слів і словосполучень.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Зміст вступного іспиту

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенції вступника.

Структура вступного іспиту

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1500 друкованих знаків за одну академічну годину.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу українською або іноземною мовою. Темп читання не менш ніж 400 друкованих знаків за хвилину. Обсяг тексту не менш ніж 900 друкованих знаків.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

Список тем для співбесіди (англійська мова)

1. Introduce yourself (your education, work experience, scientific interests).
2. Ukraine (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure).
3. Great Britain (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure).
4. Science in Ukraine.
5. Kyiv.
6. Great scientists.
7. London.
8. Higher educational establishment you graduated from.
9. Education in Ukraine.
10. Higher education in Great Britain (London University, Oxford University).
11. Protection of nature.
12. Main points of one's post-graduate research work.

Список тем для співбесіди (німецька мова)

1. Vorstellungsgespräch (Ausbildung, Arbeitserfahrungen, wissenschaftliche Interessen).
2. Die Ukraine. Allgemeine Charakteristik.
3. Die Verfassung der Ukraine.
4. Die gesetzgebende Gewalt in der Ukraine.

5. Die vollziehende Gewalt in der Ukraine.
6. Die rechtsprechende Gewalt in der Ukraine.
7. Die lokale Selbstverwaltung in der Ukraine.
8. Der Staatsaufbau in Deutschland.
9. Der Bundespräsident.
10. Das Grundgesetz für die BRD.
11. Die gesetzgebende Gewalt in Deutschland. Der Bundestag.
12. Die gesetzgebende Gewalt in Deutschland. Der Bundesrat.
13. Die vollziehende Gewalt in Deutschland. Die Bundesregierung.
14. Die Europäische Union.

Список тем для співбесіди (французька мова)

1. 1. Présentez-vous (vos formations, expériences professionnelles, intérêts scientifiques).
2. L'Ukraine (position géographique, territoire, population, climat, ressources naturelles, industries, structure du gouvernement).
3. La France (position géographique, territoire, population, climat, ressources naturelles, industries, structure du gouvernement).
4. Les sciences en Ukraine.
5. Kiev.
6. Les grands scientifiques.
7. Paris.
8. L'établissement d'enseignement supérieur dont vous êtes diplômé.
9. L'enseignement en Ukraine.
10. Les études supérieures en France (La Sorbonne).
11. La défense de la nature.
12. Principaux points de son travail de recherche post-universitaire.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Оцінювання іспитів здійснюється за 100-бальною шкалою, за системою ЄКТС та національною шкалою (табл. 4.1).

Таблиця 4.1.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
1	2	3	4	5	6
96 - 100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	Відмінно
86 - 95	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	Відмінно

67- 85	C	добре	Студент вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок		Добре
61 - 66	D	задовiльно	Студент вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих	Середнiй (репродуктивний)	Задовiльно
51 - 60	E	достатньо	Студент володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi		
35 - 50	FX	Незадовiльно з можливистю повторного складання	Студент володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовiльно

Знання кожного окремого вступника до аспірантури оцінюються як середній бал за кожне з трьох питань екзаменаційного білета.

Оцінка 86-100 балів “відмінно”: повний та адекватний переклад, а також правильне розуміння іншомовного тексту з фаху; здатність виправляти зроблені при перекладі помилки; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (15 речень) у природному розмовному темпі (допускаються недоліки вимови та лексико-граматичні помилки, які не повинні впливати на розуміння змісту повідомлення); спроможність вести бесіду в межах програмної тематики.

Оцінка 67-85 “добре”: достатньо адекватний переклад та розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (10 - 15 речень) у середньому темпі (недоліки вимови та лексико - граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення); адекватна реакція на запитання викладача за темою повідомлення.

Оцінка 51-66 “задовільно”: невідповідність перекладу до тексту оригіналу та неповне розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (не менше 10 речень) у повільному темпі (недоліки вимови та лексико-граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення).

Оцінка 35-50 “незадовільно”: виставляється в разі невиконання вимог до рівня знань, який відповідає оцінці “Задовільно”

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова.

1. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників: навч. посіб. / Т.І. Бондар, З. Ф. Кириченко, Д. М. Колесник та ін.; за ред. В. К. Шпака. – К.: ЦУЛ, 2005. – 325 с.
2. Ільченко О. М. Англійська для науковців. The language for science: підруч. / О. М. Ільченко – К. : Наукова думка, 2010. – 288 с.
3. Серебренникова Э. И., Круглякова И. Е. Английский язык для химиков: Учеб. Для студентов химико-технолог. спец. вузов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 1987 – 400 с.
4. Мифтахова Н.Х. Пособие по английскому языку для III – IV курсов химико-технологических вузов: Учеб. Пособие. – М.: Высш. школа, 1981. – 134 с.
5. Мартиненко А.О. Англійська граматики в таблицях: навч. посіб. / А.О. Мартиненко. – К.: КНЕУ, 2006. – 168 с

6. Ятель Г. П. та ін. Англійська мова для студентів технічних вузів: Підручник / Г. П. Ятель, Б. М. Князівський, Ф.К. Кузик; За заг. ред. Г.П. Ятеля. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 1993. – 382 с.
7. Когут С. І. English for bankers: навч. посіб. – Тернопіль.: Астон, 2001. – 200 с.
8. Наконечна А. П. Сучасна англійська мова. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 224 с.
9. Говоримо англійською: 40 розмовних тем / Уклали: Л. П. Ільєнко, М.Г. Кононенко, Л. С. Соловей. – К.: Либідь, 1997. – 96 с.

Німецька мова.

1. Архипов Г.Б. Немецкий язык: учебник для химико-технологических ВУЗов / Г.Б. Архипов, Л.В. Егорова. – М.: Высшая школа, 1991. – 331 с.
2. Кулыгина В.Ф. Deutsch: учебник немецкого языка для студентов химических факультетов. М.: Издательство МГУ, 1980. – 414 с.3
3. Moltschanova I. Etwas Grammatik für jedermann: пособие по грамматике немецкого языка / I. Moltschanova. – М.: международные отношения, 1977. – 144 с.
4. Німецька для хіміків. / Бугай О.М., Мастерова О.Я. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 76 с.
5. М.В. Григор'єва, В.Д. Володіна, В.І. Жаренков, Л.М. Протасенко. Німецька мова. Підручник для студентів вищих фармацевтичних закладів освіти. – Х.: Основа; Видавництво НФАУ, 2001. – 408 с.
6. Буданов С. Німецька мова для фахівців харчових виробництв / С. Буданов. – Х.: Основа, 1995. – 240 с.
7. Коваленко Л.В. Базовий курс німецької мови для студентів, які вивчають економіку. / Grundkurs Deutsch für Wirtschaftstudenten: навч. посібник / Л.В. Коваленко, В.Я. Галаган. – К.: КНТЕУ, 2009. – 204 с.

Французька мова.

1. Підручник з французької мови для студентів- економістів [Текст] / О. Д. Колечко, В. Г. Крилова ; Київський національний економічний ун-т. - К. : [б.в.], 1998. - 244 с. - Альтернативна назва : Manuel de francais pour les etudiants en economie/ О.Коletchko, V.Krylova.
2. Трефилов Д.Ф. Французский язык: Занимательная химия: Пособие по обучению чтению на французском языке для хим.-технол. спец. вузов.- М.: Высш.шк., 1989.
3. Коржавин А.В. Пособие по техническому переводу с французского языка. Учеб. пособие для техн. вузов. – М.: Высш. шк., 1988.
4. Grammaire Progressive du Français 4e Édition Niveau Intermédiaire - CLE International, 2017.

5. Шор Е.Н. Практическая грамматика французского языка: для научных работников. – М.; Высш. шк., 1986.
6. И. Н. Попова, Ж.А. Казакова Грамматика французского языка. Практический курс: Учебник для институтов и факультетов иностранных языков. – М., 2003.
7. Александровская Е.Б. Expression logique. – Х.: NESTOR, 2006.
8. Français accéléré. Прискорений курс французської мови: підручник для студ. виш. навч. закл. / Г.Г. Крючков, М.П. Малотенко, В.С. Хлопук, В.С. Воеводська. – К.; А.С.К., 2001.